

MATKAREITTEJÄ SUOMESSA

1935

0388

MATKAREITTEJÄ SUOMESSA 1935

HUOMAUTUKSIA.

Seuraavassa esitetään ja selostetaan lyhyesti *neljätoista kotimaista kiertomatkasuunnitelmaa* opastukseksi niille suomalaisille, jotka kesällä 1935 matkailivat kotimaassaan.

Matkat on koitettu suunnitella siten, että ne tarjoaisivat matkailijalle vaihtelua ja *tilaisuuden kaikinpuolisesti tutustua omaan maahan*, suurimpiin kaupunkeihimme, Länsi-Suomen vanhoihin sivistysseutuihin, Itä-Suomen maisemanähtävyyksiin sekä Lapin ja Petsamon arktiseen luontoon.

Matkoja VIII, XII, XIII ja XIV lukuunottamatta on matkojen lähtökohdaksi valittu maan pääkaupunki. Matkasuunnitelmia voidaan kuitenkin luonnollisesti käyttää hyväksi, alkoipa matka miltä paikkakunnalta tahansa. Matkoja voidaan sitäpaitsi eri tavoin yhdistellä samoin kuin liittää niihin sivuunpoikkeamisia. Matkasuunnitelmiin on yleensä sisällytetty matkailijan tarvitsema lyhyehkö levähdysaika, ei kuitenkaan pitempiä viipymisiä eri paikkakunnilla.

Matkaselostuksissa on annettu lyhyet tiedot kulkuneuvoista ja liikenneyhteyksistä, yleensä silmälläpitäen aikaa $1/6-31/8$ 1935. Yksityiskohtaiset aikataulut ovat julkaistuina »Suomen Kulkuneuvojen» $15/5$ ilmestyneessä kesänumerossa.

Kunkin matkaselostuksen alussa ilmoitetaan kysymyksessäolevan matkan *kokonaishinta*, johon sisältyvät vain varsinaiset matkustamiskustannukset (paikka- ja makuupaikkalippuja mukaanlaskematta), mutta eivät asunto- eivätkä ravintokustannukset. *Hinta A* tulee kysymykseen käytettäessä 2. luokkaa junassa ja 1. luokkaa (hyttipaikka) laivassa, *hint* *B* käytettäessä 3. luokkaa junassa ja 1. luokkaa laivassa.

MATKUSTAMINEN SUOMESSA.

Rautatieliikenne. Henkilöliikennettä välittävät pikajunat ja matkustajajunat. Pikajunissa on yleensä 1., 2. ja 3. luokan vaunuja (paikkalippu 1. lk. 20: —, 2. lk. 10: — ja 3. lk. 5: —), matkustajajunissa vain 2. ja 3. luokan vaunuja. Tupakoitsijoille ja tupakoimattomille on varattu eri vaunut tai vaununosastot. *Makuuvaunua* käytettäessä on lunastettava matkalipun lisäksi makuusijalippu (1. lk. 120: —, 2. lk. 60: — ja 3. lk. 30: —). Makuusijalippu voidaan tilata enintään 14 päivää aikaisemmin kuin makuusija tarvitaan sekä makuuvaunun lähtöasemalta että kaikilta muiltakin asemilta (viimeksimainitussa tapauksessa tilausmaksu 5: —). *Ravintola-vaunu* seuraa pikajunia Helsingin—Viipurin, Helsingin—Turun ja Helsingin—Tampereen välillä.

Yksinkertainen matkalippu on voimassa enintään 50 km:n matkalla ainoastaan leimaamispäivän, yli 50 km:n matkalla viisi päivää, leimaamispäivä lukuunotettuna. Matka voidaan keskeyttää kerran, mutta matkalippu on silloin keskeytysasemalla leimautettava.

Pitempiä kiertomatkoja varten tarkoitettuja *kuponkilippuja* myydään matkatoimistoista, kaikilta kaupunkiasemilta sekä eräiltä muilta suuremmilta asemilta. Koko kuponkilipun

hinta on sama kuin kaikkien siihen sisältyvien rautatie-, laiva- ja muiden kuponkien yhteenlaskettu hinta, siihen lisättynä 8: — 1. lk:n, 4: — 2. lk:n ja 2: — 3. lk:n lipusta. Matka voidaan keskeyttää jokaisella rautatieasemalla, jolloin lippu muilla paitsi kupongin pääteasemilla on leimautettava. — Jonkin yhdistyksen tai seurueen järjestämään kiertomatkaan osallistuvat voivat saada ns. *seuruelipun* muodossa 25 0/0:n alennuksen lipun hinnasta, mikäli osanottajia on 3. luokkaa käytettäessä vähintään 20, 2. luokkaa käytettäessä vähintään 15. (Koulujen oppilaat saavat vähintään 10-henkisinä ryhminä opintomatalla ollessaan 50 0/0:n alennuksen.) Ns. *rengasliput*, joita myydään alennettuun hintaan, sopivat käytettäväksi useimmilla tässä kirjasessa selostetuilla kiertomatkoilla ja halventavat matkakustannuksia melkoisesti.

Matkatavara kuljetetaan matkatavaravaunussa erityisen taksan mukaan. Jokaiselle asemalle voidaan jättää matkatavaraa säilytettäväksi (säilytysmaksu 1: — kollilta vuorokaudessa). Asemilla on saatavina matkatavaravakuutuksia Eurooppalaisessa Tavara- ja Matkatavaravakuutus-Oy:ssä (vakuutusmaksu 2: — 1.000 mk:n vakuutussummasta).

Useimmilla suuremmilla asemilla on *asemaravintola*.

Matkalukemista on saatavissa Rautatiekirjakauppa Oy:n asemakioskeista sekä junassamyyjiltä.

Laivaliikennettä ylläpidetään sekä rannikko- että sisävesillä. Kaikissa tärkeimmillä matkailureiteillä kulkevista laivoissa on hyttipaikkoja sekä hyvät ravintolat. — Huomattavimmat sisävesien laivaliikennöitsijät myöntävät Matkailijayhdistyksen jäsenille 10 0/0:n alennuksen matkalippujen hinnoista kuluvan vuoden jäsenkorttia näytettäessä. Alennussopimus on voimassa mm. kaikissa tässä kirjasessa mainituissa Saimaan, Päijänteen ja Näsijärven höyrylaivoissa.

Lentoliikennettä ylläpitää Aero Oy. kotimaassa Helsingin—Turun välillä.

Autoliikennettä ylläpitävät sekä auto-omnibussit että henkilövaunut. Osa autolinjoja on yhdysliikenteessä valtionrautateiden kanssa; paikkoja yhdysliikenteessä olevien autolinjojen autoihin voidaan tilata rautatieasemilta. Linja-autojen taksat ovat 30—60 penniä km:ltä.

Matkatoimistot. Suomen ainoa täydellinen matkatoimisto on *Suomen Matkatoimisto*, Helsinki, P. Esplanaadikatu 19 (haaraliike Stockmannin tavaratalossa, Aleksanterinkatu 52). *Koulumatkailutoimisto*, Helsinki, Ratakatu 2, järjestää koulu- ja seuramatkoja.

Tiedonantotoimistoja. *Suomen Matkailijayhdistys*, Helsinki, Aleksanterinkatu 7 a, laatii maksutta matkasuunnitelmia ja antaa tietoja matkoista Suomessa. Savonlinnassa yhdistyksellä on kesäisin tiedonantotoimisto Nälkälinnassa. Matkailijayhdistyksen osastot ylläpitävät tiedonantotoimistoja Kotkassa Uudessa Paperikaupassa, Kirkkokatu 9, Kuopiossa Vuorikatu 23:ssa ja Viipurissa rautatieasemalla. Sitäpaitsi Matkailijayhdistyksen asiamiehet neiti Ester Nikkinen Oulussa (Oy. Matkatarvike, Asemakatu 12, tai Torikatu 4, Kolmio) ja herra Otto Rytönen Rovaniemellä antavat tietoja matkailijoille.

Varsinais-Suomen Matkailuyhdistyksellä on oma tiedonantotoimistonsa Turussa, Uudenmaankatu 1, *Ahvenanmaan Matkailuyhdistyksellä* (Ålands Turistförening) Maarianhaminassa. Tampereella antaa matkatiedonantoja *Matkatoimisto Sampo*, Kauppatori 1 ja Vaasassa Etelä-Pohjanmaan Matkailijayhdistyksen toimisto, Vaasanpuistikko 13.

Matkaoppaat ja kartat. Suomen Matkailijayhdistys on julkaissut joukon Suomen eri matkailuseutuja selostavia *matkaoppaita*, joita on saatavissa julkaisijalta ja kirjakaupoista. — Maanmittaushallituksen julkaisemat *Suomen kartta* (karttakirja, mittakaava 1:400.000, hinta 100: —) ja *Suomen pienois-*

PUNKAHARJU.

Valok. S. Suo.

kartta (karttakirja, mittakaava 1:1.750.000, hinta 25:—) ovat matkailijalle suositeltavimmat yleiskartat.

Aikataulustot. Suomen Matkailijayhdistys julkaisee aikataulustoa *»Suomen Kulkuneuvot»* (hinta 7:—), joka ilmestyy 1/1, 15/5 ja 1/10 ja sisältää rautateiden aikataulut sekä höyrylaivojen, linja-autojen ja lentoliikenteen kulkuvuorotietoja.

Hotellit ja ravintolat. Pääkaupungissa ja suurimmissa maaseutukaupungeissa on ensiluokkaisia hotelleja. Niiden hinnat ovat: 1 hengen huone 35:— alkaen, lounas 15—25:—, päivällinen 20—35:—, illallinen 25—35:—. Muiden hotellien ja matkustajakotien hinnat ovat halvemmat. Juomarahoja annetaan 10—15 % laskun määrästä, jollei laskuun jo ole merkitty lisäystä palveluksesta. Matkailukauden aikana on syytä etukäteen tilata hotellihuoneet joko sähköitse tai kirjeellisesti.

Ravintoloissa maksaa aamiainen 10—25:—, päivällinen 15—25:— ja illallinen 15—30:—, yksinkertaisemmissa ruokaloissa vähemmän, kahviloissa kahvi ja kahvileipä 4—8:—.

Täysihoito maksaa hotelleissa 60—100:— ja täysihoitoloissa 30—60:— päivässä.

Useilla tärkeimmillä matkailupaikkakunnilla — esim. Kolilla, Punkaharjulla ja Vaalassa sekä Lapissa ja Petsamossa — on Suomen Matkailijayhdistyksen hoidossa olevia matkailumajoja, joissa voimassaolevista hinnoista Matkailijayhdistyksen jäsenet saavat 10 %:n alennuksen.

14 MATKAREITTIÄ.

Matka I.

**Helsinki—Viipuri—Imatra—Savonlinna—Punkaharju
Savonlinna—Kuopio—Oulujoen kosket—Oulu—
Tampere—Hämeenlinna—Helsinki.**

Matka kestää 10 päivää. Hinta A) 798:50, B) 583:—.

1. päivä. Helsingistä yöjunassa Viipuriin (makuuvaunuja),

2. päivä. Tulo Viipuriin aamulla. Viipurista iltapäivällä junassa Imatralle.

3. päivä. Imatralla iltapäivällä junassa Vuoksenniskalle. Vuoksenniskalta edelleen laivassa (*»Savonlinna»* tai *»Imatra II»*) Savonlinnaan.

4. päivä. Tulo Savonlinnaan aamulla, Savonlinnasta keskipäivällä laivassa («Punkaharju II») Punkaharjulle.

5. päivä. Punkaharjulta aamulla junassa Savonlinnaan. Savonlinnasta iltapäivällä laivassa («Heinävesi I», «Heinävesi II», «Leppävirta I» tai «Leppävirta II») Kuopioon.

6. päivä. Tulo Kuopioon aamulla. Kuopiosta keskipäivällä edelleen junassa Vaalaan. Tulo Vaalaan illalla.

7. päivä. Vaalasta keskipäivällä koskiveneessä Muhokselle. Tulo Muhokselle iltapäivällä. Muhokselta edelleen junassa Ouluun. Tulo Ouluun illalla. Oulusta yöjunassa Tampereelle (makuuvaunu Haapamäelle).

8. päivä. Tulo Tampereelle iltapäivällä.

9. päivä. Tampereelta aamulla autobussissa Hämeenlinnaan (2 1/2 tunnin matka).

10. päivä. Hämeenlinnasta iltapäivällä junassa Helsinkiin. Tulo Helsinkiin illalla.

Matka II.

**Helsinki—Imatra—Vuoksenniska—Savonlinna—
Punkaharju—Sortavala—Valamo—Joensuu—Koli—
Vuonismaa—Vaala—Oulu—Tampere—Hämeenlinna—Helsinki.**

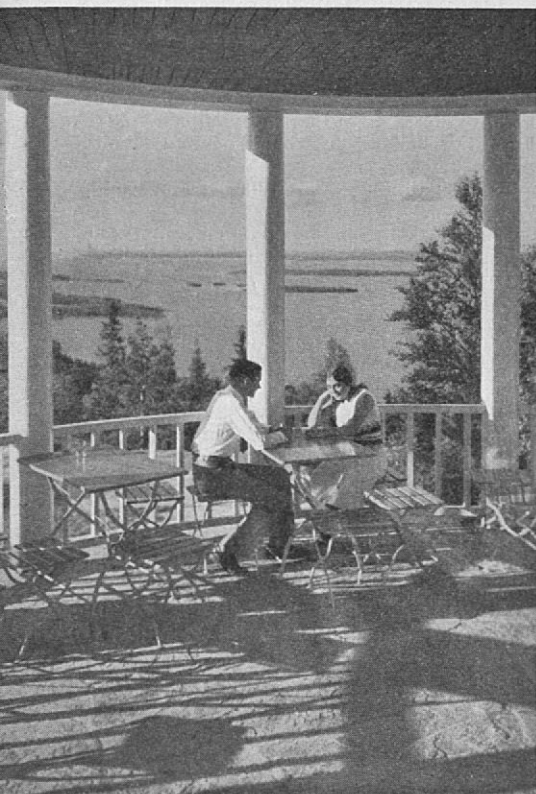
Matka kestää 10 päivää. Hinta A) 861:—, B) 627:50.

1. päivä. Helsingistä yöjunassa Imatralle (1. ja 2. luokan makuuvaunu suoraan Lappeenrannan kautta).

2. päivä. Tulo Imatralle aamulla. Iltapäivällä junassa Vuoksenniskalle ja sieltä edelleen laivassa («Savonlinna» tai «Imatra II») Savonlinnaan.

3. päivä. Tulo Savonlinnaan aamulla. Keskipäivällä laivassa («Punkaharju II») Punkaharjulle.

4. päivä. Punkaharjulta aamulla junassa tai autobussissa Sortavalaan, jonne saavutaan keskipäivällä. Sieltä

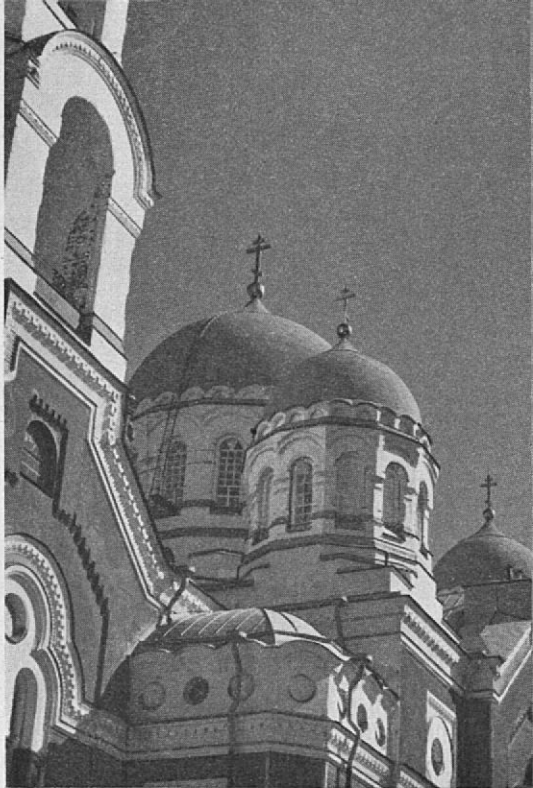

KOLIN
MAJAN IHA-
NA YMPÄ-
RISTÖ.

Valok. H. Iffland.

**LUOSTARIN
KIRKON-
TORNEJA
VALAMOSSA.**

Valok. H. Iffland.

iltapäivällä laivassa (arkisin »Valamon Luostari», sunnuntaisin »Sergij»¹⁾ Valamoon.

5. päivä. Valamosta aamulla Sortavalaan, josta junassa Joensuuhun. Sieltä iltapäivällä autobussissa Kolille, jonne saavutaan ajoissa illalla.

6. päivä. Kolilla.

7. päivä. Aamulla moottoriveneessä Pielisen yli Vuonislahteen ja sieltä junassa Vaalaan, jonne saavutaan illalla.

8. päivä. Vaalasta keskipäivällä koskiveneessä Muhokselle, jonne saavutaan iltapäivällä. Sieltä junassa illaksi Ouluun ja lähtö yöjunassa Tampereelle.

9. päivä. Tulo Tampereelle iltapäivällä, josta illalla autobussissa Kangasalan Vehoniemeen.

10. päivä. Aamulla autobussissa Hämeenlinnaan, jonne saavutaan keskipäivällä. Iltajunassa Helsinkiin.

Matka III.

**Helsinki—Imatra—Vuoksenniska—Savonlinna—
Punkaharju—Savonlinna—Joensuu—Koli—Joensuu—
Sortavala—Valamo—Sortavala—Viipuri—
Helsinki.**

Matka kestää 10 päivää. Hintaa A) 681:—, B) 494:—.

1. päivä. Helsingistä päiväjunassa suoraan Lappeenrannan kautta Imatralle, jonne saavutaan illalla.

2. päivä. Imatralta iltapäivällä junassa Vuoksenniskalle, josta edelleen laivassa (»Savonlinna» tai »Imatra II») Savonlinnaan.

3. päivä. Tulo Savonlinnaan aamulla. Keskipäivällä laivassa (»Punkaharju II») Punkaharjulle.

4. päivä. Paluu Punkaharjulta aamulla laivassa (»Punka-

¹⁾ Liikenteessä 15/6—15/8.

PÄIJÄNNETTÄ.

Valok. P. Pukkala.

harju II») Savonlinnaan, josta keskipäivällä laivassa («Ori-
vesi I» tai «Orivesi II») Joensuuhun.

5. päivä. Tulo Joensuuhun aamulla, sieltä autobussissa
Kolille, jonne saavutaan keskipäivällä.

6. päivä. Paluu aamulla autobussissa Joensuuhun, sieltä
junassa Sortavalaan, jonne saavutaan illalla.

7. päivä. Laivassa («Valamon Luostari» arkisin keskipäi-
vällä ja «Sergij»¹⁾ sunnuntaiamuisin) Valamoon.

8. päivä. Aamulla Valamosta laivassa Sortavalaan, josta
keskipäivällä junassa Viipuriin.

9. päivä. Viipurissa ja lähtö yöjunassa Helsinkiin.

10. päivä. Tulo aamulla Helsinkiin.

Matka IV.

**Helsinki—Lahti—Jyväskylä—Kuopio—Joensuu—
Koli—Joensuu—Tolvajärvi—Sortavala—Valamo—
Sortavala—Viipuri—Imatra—Helsinki.**

Matka kestää 8—9 päivää. Hinta A) 733:—, B) 612:—.

1. päivä. Helsingistä keskipäivällä junassa Lahteen (Vesi-
järvelle) ja sieltä edelleen iltapäivällä laivassa («Suomi» tai
«Jyväskylä») Jyväskylään.

2. päivä. Tulo Jyväskylään aamuyöllä. Jyväskylästä
autobussissa iltapäivällä Kuopioon, jonne saavutaan illalla.

3. päivä. Keskipäivällä edelleen autobussissa Joensuun
kautta Kolille, jonne saavutaan illalla.

4. päivä. Kolilla.

5. päivä. Aamulla autobussissa Kolilta Joensuuhun ja
sieltä edelleen autobussissa Tolvajärvelle, jonne saavutaan
illansuussa.

6. päivä. Varhain aamulla autobussissa Sortavalaan,
jonne saavutaan aamupäivällä. Iltapäivällä laivassa Vala-
moon (arkisin «Valamon Luostari» ja sunnuntaisin «Sergij»¹⁾).

7. päivä. Iltapäivällä laivassa (arkisin «Sergij»¹⁾) Sortavalaan
ja sieltä edelleen Viipuriin, jonne saavutaan myöhään illalla.

8. päivä. Keskipäivällä junassa Imatralle ja sieltä lähtö
myöhään illalla Helsinkiin. (1. ja 2. luokan makuuvaunu.)

9. päivä. Tulo aamulla Helsinkiin.

¹⁾ Liikenteessä 15/8—15/8.

Matka V.

Helsinki—Lahti—Jyväskylä—Savonlinna—Punkaharju—Savonlinna—Imatra—Viipuri—Helsinki.

Matka kestää 5 päivää. Hinta A) 465: 50, B) 324: 50.

1. päivä. Helsingistä keskipäivällä junassa Lahteen (Vesijärvelle). Lahdesta edelleen iltapäivällä laivassa («Suomi» tai «Jyväskylä») Jyväskylään.

2. päivä. Tulo Jyväskylään aamuyöllä. Jyväskylästä aamulla junassa Savonlinnaan. Tulo Savonlinnaan keskipäivällä. Savonlinnasta edelleen keskipäivällä laivassa («Punkaharju II») Punkaharjulle.

3. päivä. Punkaharjulta aamulla junassa Savonlinnaan. Savonlinnasta keskipäivällä laivassa («Savonlinna» tai «Imatra II») Vuoksenniskalle, tulo Vuoksenniskalle myöhään illalla (paitsi lauantaisin). Vuoksenniskalta edelleen junassa Imatralle.

4. päivä. Imatralta keskipäivällä junassa Viipuriin. Tulo Viipuriin iltapäivällä. Viipurista yöjunassa Helsinkiin (1. ja 2. luokan makuuvaunu).

5. päivä. Tulo Helsinkiin aamulla.

Matka VI.

Helsinki—Kuopio—Savonlinna—Punkaharju—Sortavala—Valamo—Sortavala—Imatra—Viipuri—Turku—Helsinki.

Matka kestää 8—9 päivää. Hinta A) 649: —, B) 444: —.

1. päivä. Helsingistä yöjunassa Kuopioon (makuuvau-
nuja).

2. päivä. Tulo Kuopioon aamupäivällä. Kuopiosta iltapäivällä laivassa («Heinävesi I», «Heinävesi II», «Leppävirta I» tai «Leppävirta II») Savonlinnaan.

3. päivä. Tulo Savonlinnaan aamulla. Savonlinnasta keskipäivällä laivassa («Punkaharju II») Punkaharjulle.

4. päivä. Punkaharjulta aamulla junassa tai autobussissa Sortavalaan. Tulo Sortavalaan iltapäivällä. Sortavalasta edelleen iltapäivällä laivassa (arkisin «Valamon Luostari», sunnuntaisin «Sergij»¹⁾ Valamoon.

5. päivä. Valamossa.

6. päivä. Valamosta aamupäivällä (ei sunnuntaisin) laivassa («Valamon luostari») Sortavalaan. Sortavalasta keskipäivällä junassa Imatralle. Tulo Imatralle iltapäivällä.

SAARIRIKAS KALLAVESI.

Valok. H. Iffland.

¹⁾ Liikenteessä 15/6—15/8.

HÄMEENKATU, TAMPEREEN
VALTAKATU.

Valok. G. Welin.

7. päivä. Imatralta iltapäivällä junassa Viipuriin. Viipurista yöjunassa Turkuun (makuuvaunuja).

8. päivä. Tulo Turkuun keskipäivällä. Turusta iltapäivällä tai seuraavana aamuna junassa Helsinkiin. Tulo Helsinkiin myöhään illalla tai seuraavana päivänä iltapäivällä.

Matka VII.

Helsinki—Hämeenlinna—Tampere—Turku—Helsinki.

Matka kestää 4 päivää. Hinta A) 200: —, B) 141: —.

1. päivä. Helsingistä iltapäivällä tai illalla junassa Hämeenlinnaan. Tulo Hämeenlinnaan illalla.

2. päivä. Hämeenlinnasta illalla autobussissa Tampereelle.

3. päivä. Tampereelta iltapäivällä junassa Turkuun. Tulo Turkuun illalla.

4. päivä. Turusta iltapäivällä junassa Helsinkiin. Tulo Helsinkiin illalla.

Matka VIII.

Tampere—Ruovesi—Virrat—Vaasa—Tampere.

Matka kestää 5 päivää. Hinta A) 237: —, B) 181: —.

1. päivä. Tampereelta arkisin iltapäivällä laivassa («Tanjanne» tai «Pohjola») Ruovedelle, jonne saavutaan aikaisin illalla.

2. päivä. Ruovedellä, josta illalla jatketaan laivassa («Tanjanne» tai «Pohjola») Virroille.

3. päivä. Virroilla.

4. päivä. Aamulla autobussissa Vaasaan, jonne saavutaan keskipäivällä.

5. päivä. Vaasasta aamulla Tampereelle, jonne saavutaan iltapäivällä.

Matka IX.

Helsinki—Lahti—Jyväskylä—Ähtäri—Virrat—Tampere—Hämeenlinna—Helsinki.

Matka kestää 4 päivää. Hinta A) 313: —, B) 221: —.

1. päivä. Helsingistä päiväpikajunassa Lahteen, jossa siirytään Vesijärvelle meneviin vaunuihin. Matkaa jatketaan

välittömästi laivassa («Suomi» tai «Jyväskylä») Päijännettä pitkin Jyväskylään, jonne saavutaan aamuyöstä. Yöpyminen laivassa.

2. päivä. Jyväskylästä aamujunassa Haapamäen kautta Ähtäriin. Sieltä heti junan saavuttua autobussissa Virroille, jonne saavutaan iltapäivällä.

3. päivä. Aamulla varhain (tai sunnuntaisin iltapäivällä) laivassa («Tarjanne» tai «Pohjola») Tampereelle, jonne saavutaan aamupäivällä (sunnuntaisin illalla). Iltapäivä vietetään Tampereella. Illalla autobussissa Kangasalan Vehoniemelle.

4. päivä. Aamulla autobussissa Hämeenlinnaan, jonne saavutaan keskipäivällä. Iltajunassa Helsinkiin.

Matka X.

Helsinki—Turku—Maarianhamina—Turku—Salo—Sammatti—Helsinki.

Matka kestää 4 päivää. Hinta A) 294:—, lentokonetta käyttäen 541:—, B) 232:—.

1. päivä. Helsingistä joko aamujunassa tai iltapäivän lentokoneessa Turkuun. Turusta illalla arkisin laivassa Maarianhaminaan (eri päivinä «Ahkera», «Delet», «v. Döbeln», «Bore I», «Åland I», «Åland II» ja «Ålands Express»).

2. päivä. Aamulla saapuminen Maarianhaminaan. Lähtö illalla laivassa Turkuun.

3. päivä. Saapuminen aamulla Turkuun. Käynti Naantalissa. Illalla junassa Saloon.

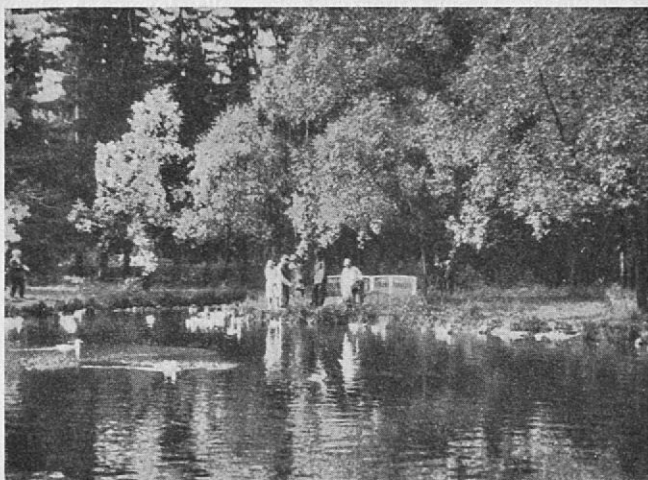
4. päivä. Klo 7.10 autobussissa Sammattiin, jonne saavutaan 9.10. Sieltä autobussissa 17.15 Lohjalle ja sieltä edelleen klo 20.00 autobussissa Helsinkiin.

Matka XI.

Helsinki—Hämeenlinna—Kangasala—Tampere—Kokemäki—Rauma—Uusikaupunki—Naantali—Turku—Helsinki.

Matka kestää 5—6 päivää.

Hinta Turkuun asti A) 170:—, B) 125:—.

AULANKO-KARLBERGIN PUISTO.

Valok. S. Suo.

RAUMAN KIRKKO.

- Turku—Helsinki 1) A) 61:—, B) 61:—.
 2) A) 320:—, B) 320:—.
 3) A) 73:—, B) 49:—.
 4) A) 65:—, B) 50:—.

1. päivä. Helsingistä aamupäivällä Hämeenlinnaan junassa, jonne saavutaan aikaisin iltapäivällä. Matkaa jatketaan illalla autobussissa Kangasalan Vehoniemelle.

2. päivä. Keskipäivällä autobussissa Tampereelle.

3. päivä. Aamulla junassa Kokemäelle, jonne saavutaan aamupäivällä. Sieltä myöhään iltapäivällä edelleen junassa Raumalle.

4. päivä. Autobussissa aamu- tai keskipäivällä Uuteenkaupunkiin ja sieltä junassa Naantaliin, jonne saavutaan iltapäivällä. Illalla Turkuun junassa tai autobussissa.

5. päivä. Turussa. Paluu Helsinkiin joko

1) Salon ja Sammatin kautta (katso matka X 3. ja 4. päivä);

2) keskipäivällä lentokoneessa;

3) iltapäivällä junassa;

4) laivassa (vain lauantaisin aamulla ja keskiviikkoisin iltapäivällä), jolloin tullaan perille matkan 6:ntena päivänä.

Matka XII.

Oulu—Kuusamo—Paanajärvi—Kuusamo—Kuolajärvi—Rovaniemi—Tornio—Oulu.

Matka kestää 8 päivää. Hinnat A) 321:—, B) 287:—.

1. päivä. Oulusta aamulla autobussissa Kuusamoon.

2. päivä. Aamulla autobussissa Paanajärvelle (vain tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin).

3. päivä. Paanajärvellä.

4. päivä. Aamupäivällä paluu Kuusamoon (vain tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin) ja sieltä iltapäivällä Märkäjärvelle ja Kuolajärvelle.

5. ja 6. päivä. Retkeilyä Kuolajärvellä.

7. päivä. Postiautossa aamulla Rovaniemelle ja sieltä iltapäivällä junassa Tornioon, jonne saavutaan illalla.

8. päivä. Paluu Ouluun junassa.

Matka XIII.

**Oulu—Rovaniemi—Ivalo—Liinahamari (Petsamo)—
Kolttaköngös—Ivalo—Rovaniemi—Oulu.**

Matka kestää 7—8 päivää. Hinta A) 672: —, B) 618: —.

1. päivä. Oulusta aamulla aikaisin junassa Rovaniemelle (junanmuutto Kemissä). Tulo Rovaniemelle keskipäivällä. Rovaniemeltä iltapäivällä postiautobussissa Ivaloon. Tulo Ivaloon illalla.

2. päivä. Ivalosta aamulla postiautobussissa Liinahamariin. Tulo Liinahamariin iltapäivällä.

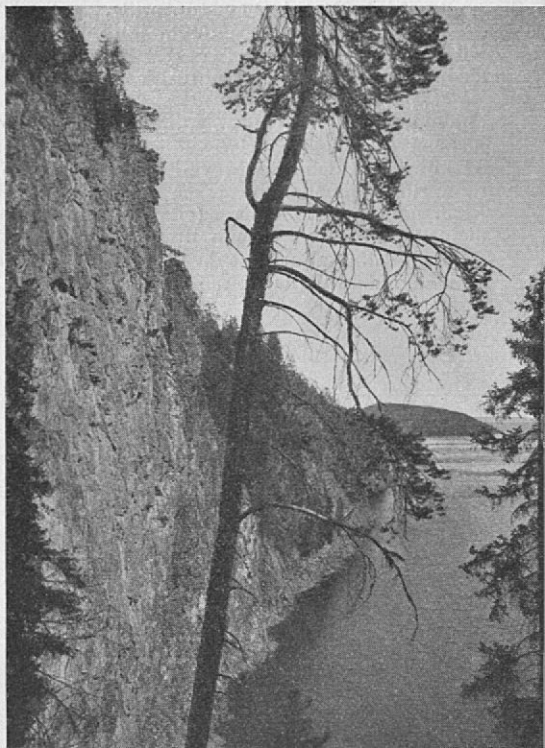
3. päivä. Liinahamarissa.

4. päivä. Liinahamarista aamulla postiautobussissa Yläluostarille. Yläluostarilta iltapäivällä postiautobussissa Kuivalahteen. Kuivalahdesta postimoottoriveneessä Kolttaköngkäälle.

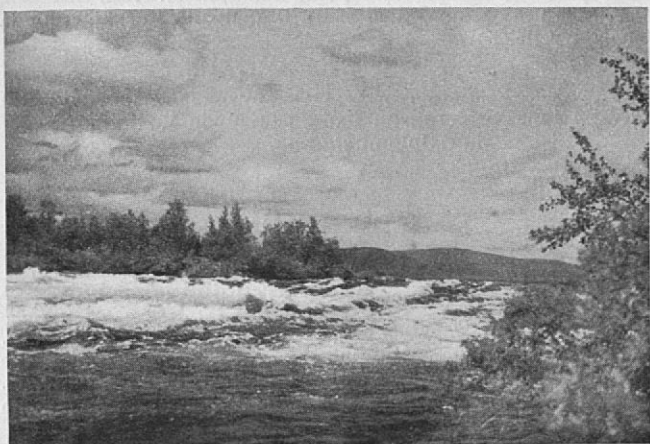
5. päivä. Kolttaköngkäällä.

6. päivä. Kolttaköngkäältä keskipäivällä postimoottoriveneessä Kuivalahteen. Kuivalahdesta postiautobussissa Ivaloon. Tulo Ivaloon illalla.

7. päivä. Ivalosta aamulla aikaisin postiautobussissa Rovaniemelle. Tulo Rovaniemelle iltapäivällä. Rovaniemeltä iltapäivällä junassa Ouluun (junanmuutto Kemissä). Tulo Ouluun myöhään illalla.

PAANA-
JÄRVI JA
RUSKEA-
KALLIO.

KÖNKÄMÄENO ENONTEKIÖSSÄ.

Valok. H. Roivainen.

Matka XIV.

Oulu—Tornio—Muonio—Enontekiö—Pallastunturi—Rovaniemi—Oulu.]

Matka kestää 6. päivää. Hinta A) 313: —, B) 260: —.

1. päivä. Junassa aamulla Oulusta Kaulirantaan, josta autobussissa Muonion kautta Enontekiöön, minne saavutaan myöhään illalla. (Autoliikenne Enontekiöön asti vain tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin, Muonioon asti kaikkina muina päivinä paitsi maanantaisin).

2. päivä. Retki Ounastunturille.

3. päivä. Varhain aamulla autobussissa Muonion kautta Kittilän maantietä (ei maanantaisin) Särkijärven taloon, josta käsin jalkamatka Pallastunturille (17 km.).

4. päivä. Pallastunturilta aamupäivällä, jotta ehditään Muonioon palaavaan autobussiin. Yöpyminen Muoniossa. Niille jotka eivät pelkää kävelyä valoisassa yössä, suositellaan paluuta Särkijärven taloon vasta yöllä, josta sitten aamubussissa suoraan Rovaniemelle.

5. päivä. Autobussissa (ei m) aamupäivällä edelleen Rovaniemelle, jonne saavutaan iltapäivällä.

6. päivä. Paluu junassa iltapäivällä Ouluun, jonne saavutaan myöhään illalla.

TIETOJA TÄRKEIMMISTÄ MATKAREITTIEN VARRELLA OLEVISTA PYSÄHDYSPAIKKA- KUNNISTA.

Enontekiön kirkonkylä, Hetta nimeltään, on Luoteis-Lapin harvaanasutun tunturimaan keskus. Se sijaitsee ihanalla paikalla pitkän ja kapean Ounasjärven rannalla. Kylän vierellä kohoaa Jyppyrä, josta on ihana näköala yli järven ja tunturien. 9 km:n pituinen polku johtaa 730 m korkealle Pyhäkerolle, joka on Ounastunturiryhmän pohjoisin huippu. Pyhäkerolla olevan ihmeellisen tunturijärven rannalla on autiomaja. Hetassa on hyvät majoitusmahdollisuudet, mm. Suomen Matkailijayhdistyksen hoidossa oleva maja. *Pallastunturi* on Enontekiön käsivarren tunturien jälkeen Suomen korkein tunturiryhmä (820 m merenpinnan yläpuolella). Se kohoaa jyrkkärinteisenä aivan laajan Pallasjärven rannasta. Matkailijayhdistyksellä on maja Pallasjärven rannalla.

Helsinki, »Pohjolan valkea kaupunki», on Suomen tasavallan pääkaupunki ja samalla maan suurin kaupunki (273,000 asukasta). Rakennustaiteellisesti on huomattava varsinkin Suurtori, jonka ympärillä ja lähistöllä olevat julkiset rakennukset, Valtioneuvoston linna, Suurkirkko, Helsingin Yliopisto ja Yliopiston kirjasto, ovat rakennetut 1800-luvun alkupuolella yhtenäiseen uusklassilliseen tyyliin C. L. Engelin suunnittelun mukaisesti. Kaupungin muista rakennuksista ovat mainittavimmat Eliel Saarisen piirtämä Asematalo ja sen vieressä sijaitseva Suomen Kansallisteatteri, Turuntien varrella kohoava mahtava Eduskuntatalo ja vanhaan linnatyyliin rakennettu Kansallismuseo sekä kirkoista goottilaistyylinen Johanneksen kirkko ja kaupungin pohjoisosassa sijaitseva graniitista rakennettu Kallion kirkko. Aleksanterinkadun, kaupungin valtakadun varrella kohoaa joukko suuria liikepalatseja, joissa — samoin kuin Töölön kaupunginosan asuinrakennuksissa — on pyritty uudenaikaisten tyyli-suuntien toteuttamiseen.

Museoista ja taidekokoelmista ovat tärkeimmät Kansallismuseo, joka sisältää esihistoriallisen, historiallisen ja kansatieteellisen osaston, Ateneumin sekä suomalaista että ulkomaista maalaus- ja kuvanveistotaidetta edustavat kokoelmat ja Sinebrychoffin taidekokoelmat.

Helsingin ympäristön nähtävyyksistä ovat huomattavimmat Suomen kansanomaista kulttuuria esittävä Seurasaaren ulkomuseo, kaupungin edustalla seitsemällä saarella sijaitseva, Augustin Ehrensvärdin 1700-luvun loppupuoliskolla rakentama Suomenlinnan linnoitus historiallisine muistomerkkeineen sekä Korkeasaaren eläintarha.

Helsingin läheisyydessä sijaitsee myöskin *Porvoo* (rautatie-, linja-auto- ja höyrylaivayhteydet Helsingistä), runoilijain ja taiteilijain kaupunki, jossa mm. J. L. Runebergin koti on koskemattomana nähtävänä.

Hämeenlinnan huomattavin nähtävyys on keskiajalla Hämeen maakunnan hallintokeskukseksi perustettu Hämeen linna, jota nykyään käytetään vankilana. 2 km asemalta pohjoiseen sijaitsee *Aulanko—Karlbergin* kaunis puisto mainioine näköaloineen. Matkailijahotelli.

Hämeenlinnasta maantie suuntautuu pohjoiseen *Hattulan* keskiaikaisen kirkon ohi Pälkäneen kirkonkylään sekä jatkuu sieltä luonnonihanan Vehoniemenharjun (matkailumaja, näkötorni) kautta kauniiden Kangasalan seutujen halki Tampereelle.

Imatran maailmankuulu koski purkaa Saimaan vedet Vuokseen jyrkkien kallioseinämiensä välitse. Sen länsirannalla sijaitsevaa Valtionhotellia ympäröivästä puistosta kosken suurenmoiset nähtävyydet esiintyvät parhaiten katsojalle. — Imatraan on vv. 1921—29 rakennettu valtava voimalaitos (110,000 hv.), joka antaa sähkövoimaa koko Etelä-Suomelle. Lähellä Imatraa oleva Vallinkoski on koskistamme kauneimpia.

Ivalo ja Petsamo. Ivalon kylä sijaitsee Ivalojoen rannalla. Postiautoyhteys Inarin kirkonkylään. Suomen Matkailijayhdistyksen Ivalon majat ovat Petsamon matkailijain yöpymispaikkana. Ivalosta Petsamon tie jatkuu koilliseen Inarijärven rantojen läheisyydessä.

Virtaniemi sijaitsee Paatsjoen rannalla, lähellä sitä kohtaa, jossa joki saa alkunsa Inarijärvestä; Suomen Matkailijayhdistyksen maja; tilaisuus urheilukalastukseen.

Maantie jatkuu Paatsjoen vartta seuraten Salmijärvelle, josta sivutie johtaa *Kuivalahteen* Töllevijärven rannalle, sekä edelleen itäiseen suuntaan tunturimaisemien halki Petsamojoen laaksoon, jossa kasvillisuus muuttuu rehevämmäksi.

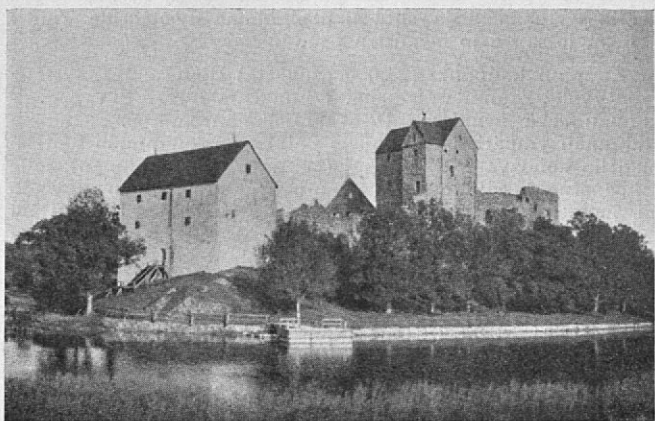
Venereitti käy Kuivalahdesta Paatsjokeen kuuluvaa kaunista, tunturien ympäröimää Töllevijärveä pitkin pohjoiseen. Järven pohjoispäästä alkavan komean Jäniskosken ohi moottorivene vedetään kosken sivuun rakennettua rataa pitkin. Jäniskosken alta matkaa jatketaan virtaa alas Paatsjoen viimeiselle mahtavalle koskelle, *Kolttakönkäälle*, jonka niskassa lasketaan maihin. Sieltä on 1 km:n kävelymatka Kolttakönkään lappalaiskylään, jossa sijaitsee Suomen Matkailijayhdistyksen maja. — Kolttakönkään kylää nimitetään myöskin Boris-Glebiksi siellä sijaitsevan, v:n 800 tienoilla murhattujen Boris ja Gleb nimisten kristittyjen ruhtinaiden muistoksi rakennetun vanhan kirkon mukaan.

Kolttakönkäältä matkaa voidaan jatkaa edelleen Paatsjoen suussa Bök-vuonon rannalla sijaitsevaan norjalaiseen *Kirkkonniemen* (Kirkenesin) kauppalaan. Kirkkonniemi on norjalaisen rannikkopostihöyrylaivaliikenteen päätekohta, joten siellä on tilaisuus jatkaa matkaa Norjan rannikkoa pitkin etelään *Narvikiin* ja sieltä rautateitse Suomeen.

Yläluostarilla, jossa sijaitsee Suomen Matkailijayhdistyksen maja, on tilaisuus urheilukalastukseen. Majalta kääntyy tie kreikkalais-katoliseen luostariin. *Alaluostarin* kylä on Petsamon alueen hallinnollinen keskus; sitä seuraa *Näsykan* talonpoikais-

KESKIYÖN AURINKO.

KASTELHOLMAN LINNA
AHVENANMAALLA.

Valok. B. Sandberg.

kylä ja sen jälkeen *Parkkinan* kylä, joka sijaitsee 15 km pitkän Petsamonvuonon pohjukassa ja on Petsamon huomattavin asutuskeskus. Parkkinasta maantie jatkuu *Liinahamarin* syväsatamaan, jossa sijaitsee Suomen Matkailijayhdistyksen maja. Liinahamarista on laivayhteys kerran viikossa Paatsjoen suussa Norjan puolella sijaitsevaan *Kirkkoniemen* kauppalaan sekä kaksi kertaa viikossa *Heinäsaarille* ja *Kalastajasaarennon* satamiin.

Keskiyön aurinko näkyy Petsamossa 22/5—23/7.

Joensuun kaupungista, joka sijaitsee Pielisjoen suussa, johtaa laivareitti aavalle Pyhäselälle, sieltä kapeita ja matalia, lukuisten reimarien viitoittamia vesiä suurelle Orivedelle sekä sieltä jälleen kapeaa reittiä Haukivedelle, jonka eteläpäässä Savonlinna sijaitsee.

Jyväskylän kaupunki sijaitsee Päijänteen pohjoispäässä Jyväsjärven rannalla. Kaupunki on kesäisin kokonaan puistikkojen ja puutarhojen verhoama.

Kangasala, ks. Hämeenlinna.

Kokemäki Kokemäenjoen keskijuoksun vaiheilla sijaitseva vauras satakuntalainen pitäjä, jonka historia ulottuu kauas pirkkalaisaikaan. Huomattavin asutuskeskus on kirkonkylä, Tulkkiä nimeltään. Kokemäen kirkko on peräisin 1780-luvulta. Sen lähettyvillä on »piispa Henrikin lato», josta piispan kerrotaan aikoinaan saarnanneen kansalle. Ladon suojaksi on rakennettu tiilinen kappeli. Avain on saatavissa lähimmästä talosta.

Kolin jylhä kukkulajono sijaitsee suuren Pielisen järven länsirannalla. Sen huippu *Ukko-Koli* kohoaa 336 m yli merenpinnan ja 242 m yli Pielisen pinnan. Kauniin luontonsa ja suurenmoisten näköalojensa takia Koli on Suomen ensimmäisiä matkailupaikkoja. Matkailijayhdistyksen nykyaikaisesti varustettu »Ylämaja» sijaitsee aivan lähellä Ukko-Kolin huippua.

Kuolajärvi. Sallan matkailumaja Kuolajärven kirkolla on Heikki Korhosen majatalon yhteydessä. Sallatunturi ja Rohmoivatunturi lähellä. Majasta alkaa retkeilyreitti (autoin, venein, jalkaisin) Aapajärven, Nivajärven, Jäniskönkään kautta Vuorijärvelle, Kurtille ja takaisin Sallaan. Rajaseutuyhdistyksen järjestämä opastaja Aapajärvellä on isäntä Esa Junttila. — Toinen reitti haarautuu Nivajärven päästä tai Jäniskön-

käältä Jyrhämään ja siitä 2 penikulmaa moottorilla Tuutikylään, jossa on jo maantien pää.

Kuopion kaupunki (24,000 asukasta) sijaitsee Kallaveteen työntyvällä kauniilla niemellä. Se on ympäröivän Savon maakunnan sekä henkisen että talouselämän keskus. Kuopion lähimmän ympäristön kuuluisin paikka on kaupungin luoteispuolella kohoava *Puijon* mäki (230 m yli merenpinnan), jolle rakennetusta näkötornista avautuva suurenmoinen näköala on Suomen kauneimpia. — Tiedonantotoimisto Vuorikatu 23.

Kuopiosta johtaa Savonlinnaan kaksi laivareittiä, jotka kumpikin kuuluvat Suomen sisävesireittien kauneimpiin: itäisempi Heinäveden, läntisempi Leppävirran ja Varkauden kautta.

Kuusamo, jota sanotaan »Suomen Sveitsiksi», on erämaaluonnon ihailijain ja urheilukalastajain luvattu maa. Kuusamon kirkolla on kansanopisto matkailijain käytettävänä. Kuusamosta päästään Paanajärvelle autolla. Urheilukalastajat ja salomatkaillijat käyttävät kulkutienä Paanajärvelle Kitkajokea ja Oulankajokea. Käylänkoskella on Käylän kalastusmaja, Juumassa majoitutaan Yli-Juuman taloon. Oulankajoen Kiutakönkäällä on erämaamaja. Paanajärvellä majoitutaan Punaisen Ristin sairaalaan, josta käsin voidaan tehdä moottoriretkiä Paanajärvelle.

Lahti on Suomen nuorin kaupunki ja ripeästi kehittymässä. Siellä sijaitsee valtion yleisradioasema ja siellä pidetään vuosittain maan suurimmat talviurheilukilpailut (»Salpausselän hiihto»). Pääasemalta johtaa haararata kaupungin pohjoispuolella sijaitsevaan *Vesijärven* satamaan, josta Päijänteen laivat lähtevät. — Lahdesta voidaan rautateitse tai autolla poiketa *Heinolan* pieneen kylpykaupunkiin.

Vesijärven satamasta reitti Jyväskylään käy Vesijärveä pitkin kauniille Vääksyn kanavalle, joka johtaa kapean kannaksen poikki suurelle *Päijänteelle*. Päijänteen luonto on enimmäkseen jylhää, rannat yleensä jyrkkiä, korkeita ja kallioisia, luke mattomien lahtien pirstomia. — Päijänteen laajin selkä on Kuhmoisten ja Sysmän välillä leviävä Tehi.

Maarianhamina, Ahvenanmaan maakunnan pääkaupunki ja kuuluisa kylpykaupunki. Kylpylaitos sijaitsee kaupungin äärellä kauniissa luonnonpuistossa. Lars Sonckin piirustama kylpyhotelli on kaupungin huomattavimpia rakennuksia maakunnanhallituksen rakennuksen ohella. Museoita: Ahvenanmaan sivistyshistoriallinen museo. Kaupungin länsipuolella on Möckelö-niminen eurooppalaiseen malliin järjestetty merikylpylaitos. Autobussiyhteyksiä Ahvenanmaan eri puolille.

Naantali, Suomen pienin kaupunki ja tunnettu kylpyläkaupunki. Merenlahden vastaisella rannalla on presidentin kesäasunto, Kultaranta. Suurimmaksi osaksi on kaupunki säilyttänyt keskiaikaisen leimansa kapeine, mutkikkaine kujineen. Kirkko rakennettiin harmaasta kivistä ja tiilestä alkujaan v. 1443 silloisen luostarin yhteyteen. Kirkko paloi 1628, korjattiin perinpohjin 1865—67. Sen keskiaikaisia muistoja ovat mm. vanha alttarikaappi, pyhäinjäännöissäiliö ja luostariveli Jöns Budden lahjoittama öylättilautanen. Tupavuorenlahden pohjukassa on merikylpylä oivallisine hiekkarantoineen, paviljonkeineen ja ravintoloineen. — Tiedonantotoimisto.

Oulu on Pohjois-Suomen suurin kaupunki (25,000 asukasta). Kaupungin pohjoispuolella pauhaa Merikoski, Oulujoen viimeinen mahtava koski ennen joen Pohjanlahteen laskemista; koskessa sijaitsee kaunis Hupisaarten saariryhmä puistoineen. — Tiedonantotoimisto: Asemakatu 12.

Paanajärvi, ks. Kuusamo.

PAIKKARIN TORPPA SAMMATISSA.

Valok. S. Suo.

Petsamo, ks. Ivalo ja Petsamo.

Punkaharju on 7 km:n pituinen, kapea vierinkiviharju, joka kauniin luontonsa ja ihanien näköalojensa ansiosta on Suomen kuuluisimpia matkailupaikkoja. — Kaksi matkailijahotellia.

Rauman vanhassa merikaupungissa on kaksi osaa, vanha-kaupunki ja uusikaupunki, joista edellinen tarjoaa matkailijalle paljon nähtävää, koska se on varsin hyvin säilyttänyt vanhanaikaisen leimansa. Kadut ja kujat ovat kapeita ja mutkikkaita. Talojen seinissä on kilvet vanhoine, hauskoine nimineen, kuten Pusla, Naola, Klupula, Tasala, Hakri jne. Raastuvantorin laidassa on muistorikas kellotornilla varustettu raatihuone museoineen. Sen ohi johtaa pieni poikkikatu joenrantaan ja iäkkäälle kirkkolle, joka aikoinaan oli kaupungin fransiskanihuostarin kirkkona. Turun tullin kohdalla on ikivanhan, v. 1640 palaneen Pyhän Kolminaisuuden kirkon rauniot. Sen lähetyksellä on hautausmaa, missä mm. Alfred Kordelin on jalotyylisessä hautakappelissa saanut leposijansa.

Rovaniemen kauppala sijaitsee Kemijoen ja sen pohjoisesta tulevan lisäjoen Ounasjoen yhtymäkohdassa, 5 km napapiirin eteläpuolella. Kauppala on koko Lapin liikenteen keskus, »Lapin pääkaupunki», josta maantiet haarautuvat eri suunnille ja josta alkaa Petsamoon vievä »maailman ainoa Jäämerentie». Rovaniemeä vastapäätä Kemijoen toisella rannalla kohoaa Ounasvaara (204 m), jonne juhannuksen aikaan näkyy keskiyön aurinko.

Rovaniemeltä pohjoiseen lähdettäessä mennään ensin Ounas-
kosken yhdistettyä maantie- ja rautatiesiltaa pitkin Kemi-
joen vasemmalle rannalle ja sieltä Suutarinkorvan siltaa pit-
kin jälleen joen oikealle rannalle, josta tie jatkuu karujen ja
harvaanasuttujen seutujen halki *Sodankylään* ja sieltä edelleen
erämaantaipalia Kitisen vartta seurailleen. Vuotson lappalais-
kylän ohi mentyä maisemat muuttuvat jylhemmiksi. *Kaunis-
pään* tunturilta, jonka poikki maantie johtaa, avautuu laaja
näköala yli tyypillisten tunturimaisemien.

Ruovesi on tyypillinen pohjoisimman Hämeen pitäjä luon-
nonkauniin Tampereen—Virtain laivareitin keskivaiheilla. Lai-
vareitti kulkee Tampereelta halki kauniin *Näsijärven* ja edelleen
kapeita ja kanavoituja vesiä Ruovedelle, sieltä pohjoiseen
Tarjannevetä pitkin Visuvedelle ja Vaskivedelle, jonka pohjois-
päässä *Virtain* kirkonkylä sijaitsee. Nähtävyyksiä Ruovedellä:

TOLVAJÄRVEN HARJUT.

Valok. Ilmavoimat M/1613/B/III.

Runebergin lähde, Akseli Gallen-Kallelan erikoislaatuinen huvila, (avainta säilytetään Peltoniemen talossa), Koverojärvi ja Helvetinkolu. Kirkkomaalla on vanhoja kirkkoveneitä nähtävänä.

Sammatti on Elias Lönnrotin syntymäpitäjä, jonka huomattavimmat historialliset muistot ovat Paikkarin torppa museoi-neen ja Lönnrotin hauta.

Savonlinnan kaupunki sijaitsee erinomaisen kauniissa ympäristössä ja on matkailukeskuksena Suomen tärkeimpiä. Savonlinnan huomattavin nähtävyys on Kyrönsalmessa saarella sijaitseva, harmaasta kivistä v. 1475 rakennettu Olavinlinna, kaunein ja parhaiten säilynyt Suomen keskiaikaisista linnoista. — Tiedonantotoimisto Näлкälinnassa.

Sortavalan kaupunki sijaitsee saariston suojaaman Laatokan lahden rannalla. Kaupungin länsipuolella on kaunis Vakkosalmen puisto, jonka laidassa kohoavasta Kuhavuoren näkötor-nista avautuu laaja näköala Laatokan saaristoon.

Tampere (58,000 asukasta) on Suomen tyypillisin teolli-suuskaupunki, »Suomen Manchester», jonka teollisuuslaitokset saavat käyttövoimansa kaupungin läpi virtaavasta Tammerkoskesta. Kaupungin länsipuolella, Pyhäjärven rannalla, ko-hoaa kaunis Pyynikin harju näkötorneineen. — Tiedonanto-toimisto Sampo, Kauppatori 1.

Tolvajärvet. Tolvajärvien harjut kilpailevat luonnonkauneu-
dessa kuulun Punkaharjun kanssa. Erikoisen viehätyksen niille antaa koskemattoman erämaaluonnon hiljaisuus ja rauha. Raja-seutuyhdistys on järjestänyt seuraavat majoitusmahdollisuudet:

Taipaleen retkeilymaja, Tolvajärvellä, n. puolentoista kilo-metrin päässä maantiestä. Retkeilymajan läheisyyteen ra-kennetaan tänä kesänä näkötorni, jonka luo löytää tielle asetetun tienviitan avulla.

Tolvajärven matkailumaja Tolvajärvellä (Korpiselässä), Kaukasyhtiön talossa, R. Korhosen hoidossa. Kolme huonetta käytettävänä.

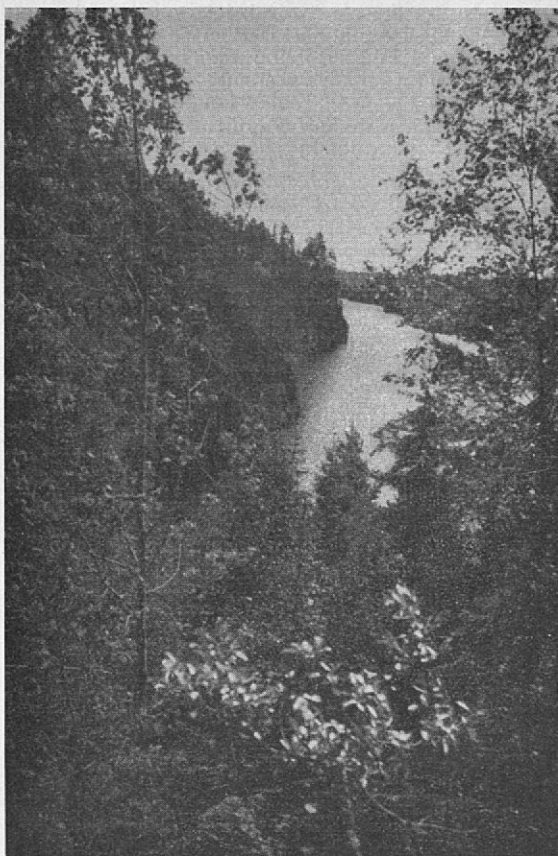
Tornio. Huomattavin nähtävyys on vanha puukirkko, joka liminkalaisen kirkonrakentajan Pentti Joosepinpojan taidon-näytteenä valmistui v. 1686. Kirkko on Suomen ja koko poh-joismaiden vanhimpia ja historiallisesti arvokkaimpia puukirk-

koja. Se on sisältä runsaasti koristettu taide-esinein, puuveistoksien ja maalauksin. Lattian alla on suuri määrä hautoja, niistä sukuhautoja 27.

Turku on Suomen vanhin kaupunki ja entinen pääkaupunki (68,000 asukasta). Sen huomattavimmat nähtävyydet ovat tuomiokirkko ja linna. Turun tuomiokirkko, joka mainitaan ensimmäisen kerran v. 1229, on nykyisessä muodossaan vuosisatojen työn tulos; sen viimeinen perusteellinen restaurointi saatiin loppuunsaoritetuksi v. 1929. Lukuisine sivukappeleineen, hautamonumentteineen, fresko- ja ikkunamaalauksineen kirkko on Suomen ja pohjoismaiden huomattavimpia historiallisia muistomerkkejä. — Aurajoen suussa sijaitseva Turun linna on vanhin Suomen keskiaikaisista linnoista. Se on perustettu 1200-luvun lopulla ja saanut nykyisen asunsa 1500-luvulla. Linnaan on sijoitettu Turun historiallinen museo. — Myöskin Turun Taidemuseo on mainitsemisen arvoinen. — Tiedonantotoimisto Uudenmaankatu 1.

Uusikaupunki sai alkunsa jo keskiajalla vakkasuomalaisten harjoittamasta ulkomaankaupasta, kiitos hyvän satamansa. Tulipalojen takia on vanha leima kuitenkin miltei tyystin häirinnyt. Useimmat kadut ovat puuistutuksin reunustettuja, joten kaupunki kesäisin on kuin suuri puisto. Huomattavin nähtävyys on kaupungin vanha harmaakivikirkko, joka rakennettiin vv. 1623—29. Kirkkoon on sijoitettu sivistyshistoriallinen museo.

Vaala sijaitsee Oulujärven länsipäässä Oulujoen lähtökohdassa, ja on Suomen Matkailijayhdistyksen Oulujoelle järjestämän koskiveneliikenteen alkukohta. Matkailijahotelli (seisake »Vaalan hotelli» aivan hotellin kohdalla).

TORISEVA,
VIRROILLA

Valok. S. Suo.

Kohta Vaalasta lähdettyään koskiveneet joutuvat kiitämään ensimmäiseen suureen koskeen, Niskakoskeen. Sen jälkeen seuraa suvantoja ja pienempiä koskia, joiden ohi matkustetaan junassa Nuojuan pysäkiltä Ojalanojan seisakkeelle. Siellä astutaan jälleen koskiveneeseen, ja koskimatkan mielenkiintoisin vaihe, Pyhäkosken lasku, alkaa. Pyhäkoski on Suomen voimakkain koski (200,000 hv.), jossa korkeat vaahtopäät heittelevät venettä. Pyhäkosken alla olevaan *Muhoksen* kirkonkylään koskimatka päättyy.

Vaasa (27,000 asukasta) sijaitsee Pohjanlahden rannalla ja on Etelä-Pohjanmaan tärkein kaupunki. Sen nähtävyyksistä ovat mainittavimmat museo ja hovioikeuden talo. — Tiedonantotoimisto.

Valamon saariryhmä sijaitsee *Laatokan*, Euroopan suurimman sisäjärven, pohjoisosassa. Pääsaaren suurin pituus on 9 km ja leveys 7 km. Rannat kohoavat yleensä jyrkkinä vedestä, maasto on vuorista ja metsän peittämää.

Pääsaarella sijaitsee kuuluisa Valamon luostari, jonka perustamisvuodeksi mainitaan 992. Loistoaikansa sillä oli 1800-luvun lopulla, jolloin sinne vaelsi suuria pyhiinvaeltajajoukkoja. Pääluostarin huomattavin nähtävyys on Kirkastuskirkko, johon kuuluu kaksi päällekkäin olevaa kirkkorakennusta. Luostarin takana sijaitsee vanha hautausmaa, jonne mm. luostarin johtajat ovat haudattuina ja jossa näytetään myöskin Ruotsin kuninkaan Maunu Eerikinpojan hautaa. — Pääluostarin viereen on matkailijoita ja pyhiinvaeltajia varten rakennettu hotelli.

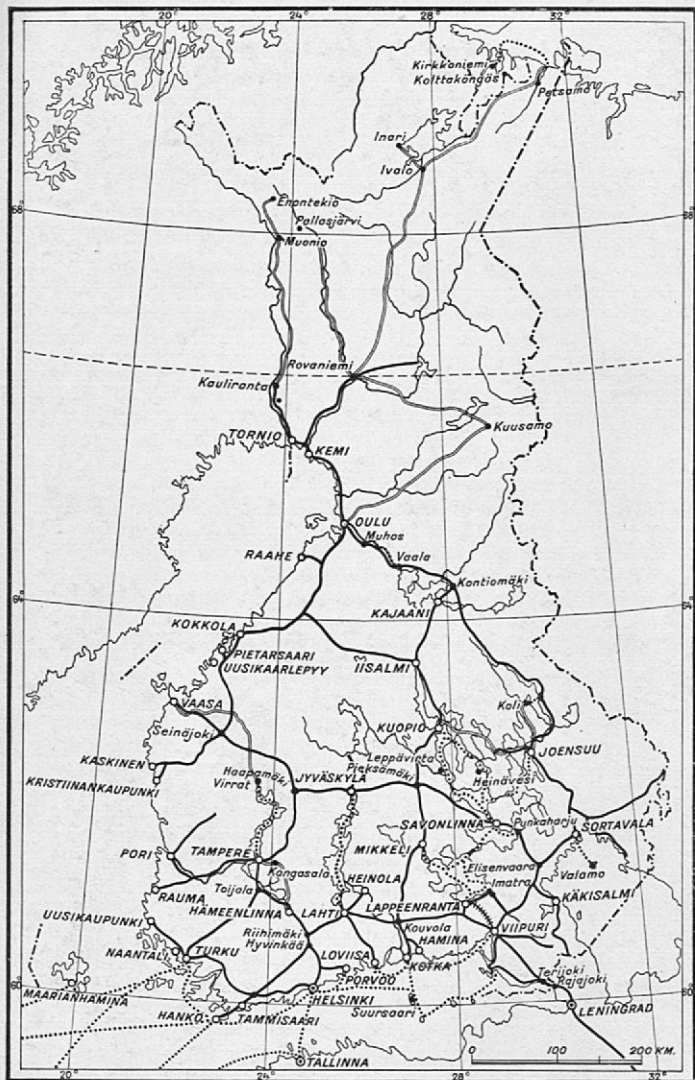
Viipuri, joka sijaitsee Suomenlahdesta työntyvän Viipurinlahden pohjukassa, on Suomen vanhimpia ja historiallisesti muistorikkaimpia kaupunkeja (82,000 asukasta). Sen mielenkiintoisimpia nähtävyyksiä ovat 1200-luvun lopulla rakennettu linna, kauppatorilla sijaitseva, nykyään ravintolaksi sisustettu Pyöreä torni, joka on jätke kaupunkia ympäröineistä vanhoista muureista, Eliel Saarisen piirtämä asematalo sekä kaupungin eteläosassa Panssarilahden valleilla kohoava taidemuseon tyylikäs rakennus. — 1 1/2 km kaupungista pohjoiseen sijaitsee kauneudestaan kuuluisa Monrepon puisto sekä Papulanlahden takana Papulan kansanpuisto. — Tiedonantotoimisto asemalla.

Virrat. Tampere—Virrat—laivareitin päätepiste. Luonnonihanat vesistöt, joista ensisijassa mainittakoon laajalti tunnetut Toriseva-järvet, tarjoavat matkailijalle runsaasti nähtävää.

Virroilta suuntautuu maantie pohjoiseen Alavuden asemalle ja Kuortaneen kirkonkylään, jossa kaunis kirkko vetää huomion puoleensa. Sieltä matka jatkuu muistorikkaiden seutujen kautta, Ruonan, Salmen ja Lapuan taistelukenttien ohi. Lapualta tie kulkee viivasuorana vainioiden halki, johtaa Isonkyrön kuuluisille pelloille ja vihdoinkin vanhan Korsholman rautioiden sivuitse Vaasaan.

Vuoksenniskalta laivat suuntaavat kulkunsa Saimaan vesiä pitkin pohjoiseen Ruokolahden kirkonkylään sekä edelleen kapeaa reittiä Suur-Saimaalle. Puumalansalmen läpi kuljettua reitti kiertele edelleen kapeita, saaririkkaita vesiä pohjoiseen Savonlinnaan.

Vuonisolahti. Moottoriveneyhteys aamu- ja iltajunilta Kolille.

- = rautatie
 - - - = autolinja
 = laivareitti

Julkaisija
SUOMEN MATKAILIJAYHDISTYS
 Aleksanterinkatu 7 a — Helsinki

Tarkempia tietoja antaa:

44 2 35